

NARODNI DNEVNIK

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Račun pri poštnem čeku, uradu št. 13.633.

Obtožba proti kralju Juriju. — Stališče Venizelosa.

Praga, 26. febr. Beograd 44.05, Du-
haj 4.83, Berlin 7.76, Rim 152.375, avstrijske
krona 4.865, lire 155.25, Budimpešta 7.10,
Pariz 151.125, London 15.55, New York
5.10, Curih 608.50.

Berlin, 26. februarija. (V milijonih mark.) Beograd 56.887, Dunaj 67.842, Milan 183.540, Praga 122.193, London 18.104.625, New York 4.189.500, Curih 728.125.

Ljubljanski občinski svet.

Obravnavanje službene pragmatike za mestne uslužbenice. — Proračun mestnega zaklada je bil sprejet s pomočjo komunistov.

Ljubljana, 26. febr.

Župan je otvoril ob 6. uri nadaljevanje občinske seje. Za overovatelja zapisnika se je imenoval obč. svet. Zormana in Slov. so, odstopil pa sta mandate obč. svet. Urbančič, odločila pa sta mandate obč. svet. g. Alha Moškerca in pa Novaka. Na njuna mesta prideta namestnika g. Valant in Bizo- vičar, ki sta mandate sprejela. Na mesto odstopivšega obč. svet. Moškerca so bili imenovani na njegovo mesto v nastopnih odsekih tiste g. obč. svetovalec: V. Grenjal, odsek Albin Zalc, v socialno-politični odsek dr. Rožič, v odsek za mestno elektrarno in plinarico Jože Pirc, v odsek mestne zastavljalnice Valant, za mestno dohodno terjatilo in v pomočnik za Rdeči križ dr. Rožič in Mihevc.

Cestna električna železnica

Nato je podal obč. svet. Jože Pirc mnenje predlog glede cestne električne železnice, ki se glasi takole:

Dunajska družba, katere last je ljubljanska električna železnica, je poslala na vse njene upravičene zahteve popolnoma negativni odgovor. Zdi se, da ta družba s svojo zavlačevalno taktiko le onemogoči vse sklepe občinskega sveta, ki gredo za tem, da se ugotovi medsebojno razmerje in se občini pomaga do po. pogodbi z najamčeni pravici. Da se napravi konec tej zavlačevalni taktiki, predlagam:

1. Ker vlada med občno in družbo nesoglasje, predlaga občinski svet družbi, da se imenuje v svrhu razsoje kl. 24 poročbe razsodnik. Če družba v 3 dneh ne pristane na to imenovanje, se pooblasti g. župan, da predlaga družbi sestavo razsodišča ter imenuje 2 razsodnika in enega namestnika.

2. Ker se družba brani izročiti mestni občini nabrani stanovanjski fond in tudi sama ne kaže nobene pripravljenosti za zidavo hiše, skleni občinski svet, da razveljavi sklep obč. sveta, s katerim se je družbi dovolilo pobirati 20 para nad zahtevano vozno za stan. fond ter skleni povisati za ta znesek davščino na listke cestne elekt. železnice. Tako nabrani denar se stekaj v stanovanjski fond za cestne električne železnice. Ta mnenje predlog je bil brez debate sprejet.

Službena pragmatika mestnih uslužbenec.

Na dnevni red je prišla nato službena pragmatika mestnih uslužbenec. Poročal je o tem obč. svet. Jože Pirc.

Pred vsem je podal kratek historijat te pragmatike, pri čemer je omenjal v bistvu te točke:

Pragmatika je izdelana po vzorcu službene pragmatike v Pragi. V pragmatiki so pritegnjeni poleg uradnikov, poduradnikov in slug tudi mestni delavci. Mestne bilance so odvisne od delavstva in zato se mora za delavstvo skrbeti. Pragmatika je razdeljena v 5 poglavij, in sicer obsega jasno določitev, da je veljavna za nameščence in delavce, zagotavlja enakopravnost žensk, ki jih slijo razmere izven domaćega kroga. Obvelja naj nazor: enako delo in plačilo. Da pa se jim možnost, da se vrne v svoj ženski poklic in dobe v tem slučaju odpravnino. Zagotavlja garancijo za zavarovanje za bolezni. Sprejme se študijska kvalifikacija. V drugem delu so pa ugotovljene dolžnosti mestnega uslužbenca. V pragmatiki se zahteva delo ne glede na stranke in le v občo korist. Delovni čas je urejen po modernih načelih, in sicer za uradnike, poduradnike in slave po 6 ur, za vse ostale pa po 8 urni delavnik. Nadurno delo se načelno odklanja, če le možno, če pa je potrebno, se plača. Pri magistratu je tako delo večkrat neobhodno potrebno. Uradni načelniki morajo biti nepristranski in objektivni pri izvrševanju ustavnih in strokovnih pravic. Zahteva se avtomatično napredovanje, vendar pa boljše kvalifikacije lahko preloži iz ene skupine v drugo. Varuje pa naj se tudi ekonomski položaj občine. Načelniki uradov, ki imajo večjo odgovornost dobe položajne doklade. Ostane tudi službena oblika za slugo in uslužbenca 6 kategorije. Daje govori o dopustih in o pokojninah. Pri zadnjih se določijo 30 letna službena doba. Zarotovljena je v pragmatiki tudi koalicijska svoboda in pa zaupniki za posamezne kategorije.

Končno je dobežena razdružitev službenega razmerja. Končno je poudarjal poročevalec, da so pragmatizirali to, kar je bilo deloma že sprejeto, sprejeli pa so še ono, kar do sedaj še ni imelo pragmatičnega razmerja.

Izjava občin. svetovalec Ivana Tavčarja.

Kot prvi govornik k službeni pragmatiki obč. svetovalec Ivan Tavčar izjavlja: Brez dvoma je sprejete nove službene pragmatike za mestne uslužbenice neodoljiva in važna zadeva. Tega mnenja smo tako mi iz opozicije, ko vi od večine.

Različni naziraji glede nove službene pragmatike smo si pa predvsem v tem, kako se naj službena pragmatika uveljavi. Ni nikar ne moremo odobravati naglice, s katero je bila službena pragmatika predložena občinskemu svetu v obravnavanje. Ta naglica ima za posledico, da vsebuje osnutek službene pragmatike v se polno bistvenih nedostatkov ter ni v stilističnem in formalnem oziru brez hib.

V decembru mesecu je bil izdelan prvi osnutek službene pragmatike. Osnutek je baziral na že obravnavani službeni pragmatiki bivšega občinskega sveta in ni povedal bistveno skoraj ničesar novega. Značilno je, da je za ta osnutek službene pragmatike rabila opozicija več mesecev, da ga je vzela iz registrature in ga predložila v predložil članom personalnega oddelka. Obravnavalo se ni o tem osnutku do zadnjih dni januarja. Šele tik pred občinsko sejo, dne 24. januarja so se pričele vršiti seje pers. oddelka in m. uslužbenec. Takoj je bilo jasno, da pragmatika ne bo mogla pred občinski svet, ker je bilo nemogoče v tako kratkem roku rešiti velik material pragmatičnih sprememb. To so spoznali gospodje od večine, kakor tudi m. uslužbenec.

Na seji dne 31. januarja so pa gospodje od SLS in JSDS po izjavah komunistov in opozicije spoznali, da so ravno vsled malomarnega zavlačevanja službene pragmatike

v nevarnosti, da jim občinski svet ne omogoči glasovanja o proračunu. Gospodje od večine so bili v taki zadržki, da so se že pripravljali na odhod z mestnega magistrata.

Zadnji trenutek so SLS prisilili na pomoč komunisti in se izjavili, da glasujejo, oziroma da omogočijo sprejem proračuna, če se razveljavi v zadnji seji sprejeti delavski red in združi s službeno pragmatiko ostalih mestnih uslužbenec. Komunisti so zapustili svoje opozicijsko stališče in se brez vsakega premisleka odločili za oportunistično stališče. Kako bodo svoj nenadni preokret iz »nepomirljivega« opozicijskega stališča v politični oportunitizem opravili čisti komunisti pred hli. Internacijo, je njihova strankina zadeva. Za nas je samo važna konstatacija, da komunisti v praksi z vsemi štirimi podpirajo isto klerikalno reakcijo, katero teoretično v svojem časopisu in na svojih shodih pobijajo!

Dogovor med SLS in komunisti je glede službene pragmatike dozoril tako daleč, da je župan slišal delavski red, za katerega je SLS v zadnji seji navdušeno glasoval in da so dva dni pred občinsko sejo, ki je bila sklicana za četrti zvečer preteklega tedna, skovali nov načrt službene pragmatike. Vendar pa ta načrt še ni bil v toliko zruči, da bi lahko prišel pred občinski svet. Zato je gospod župan sejo preključil in je izgovor na g. Turka le slab izgovor, da se sklicna seja ni vršila. Gospod Turk je s svojo intervencijo dal mogoče le povod, da so gospodje našli izgovor, da opravijo pred vlado in javnostjo preložitve seje.

Vse dneve od četrtka do ponedeljka dalje so se med komunisti in SLS vršila gojanja za novo službeno pragmatiko. Šele v ponedeljek, ozir. v torek so se zjedinili na končno formulacijo, ki so jo potem prejeli v personalnem oddelku.

Z ozirom na vse to moram ugotoviti to-le:

1. Službena pragmatika bi se morala obravnavati skupno s mestnimi uslužbenici. Uslužbenec bi se moral dati čas, da točno pregledajo osnutek. To se pa ni zgodilo.

2. Skupno s uslužbenici se je obravnavala službena pragmatika le do srede disciplinarnih predpisov. Mnenja uslužbenec se ni zaslilo glede dražinskega pravilnika, plač in predhodnih določil.

3. Zveza magistratskih organizacij je proti temu postopku komunistov in SLS protestirala, izjavljajoč, da je podan prekršek rok za pregled najnovejšega osnutka. Protesta zveze organizacij mestnih uslužbenec prav nič ne zmanjšajo izjave nekaterih organizacij, da so brezpozorno za nov osnutek. Izjave so bile podane na poziv gospodov od večine in vsako v, kako si je tolmačiti take pozive. Čisto izključeno je, da bi te organizacije prešle osnutek celovitega osnutka, ker bi potem morale priti na nedostatek, ki jih je vse polno v pragmatiki.

4. Opozicijo se je pri obravnavi službene pragmatike brskiralo in se ji ni dalo dovolj časa, da spoznamo v mestnih uslužbenici prešidira načrt. Saj je bil načrt komaj izgovorjen na večeršnji seji, na današnji seji personalnega oddelka.

5. Nepremišljena naglica je povzročila, da je načrt službene pragmatike skrajno pomanjkljiv in so posamezna določila v škodo tako uslužbenec kot mestni uradov. O teh nedostatkih bom govoril v podrobni debati.

6. Vse mestno uslužbenstvo je pričakovalo, da se mu z novo službeno pragmatiko bistveno zboljša gnoten položaj. To se pa ni zgodilo. Z nameravanjem odvzetjem vojnih semestrov se bo pa uslužbenstvo celo osuševalo.

Gospodje! Nam se gre za to, da občinski svet sprejema popolno, moderno, tako za uslužbenec kot za mestno upravo koristno službeno pragmatiko. Odkločno pa ugovarjamo, da bi bila službena pragmatika predmet političnih kupčij na hitro roko. Službena pragmatika se ne sme vreči kar skozi okno v zbornico, ampak mora biti temeljito prešidirana. Saj se gre za uređitev službenega razmerja 900 mestnih uslužbenec, razmerja, ki mora biti do potankosti jasno in ne sme dopuščati nobenih dvoinov in sporov.

Najbolj nemoralna se pa nam zdi navedena večina, ki hoče zahtevati od uslužbenec tekem 8 dni podpis nove službene pragmatike. Nemoralna za to, ker je naslinala in zahtevala od uslužbenec, da razkrajajo svoje dosedanje delovne in službene pravice in sprejmejo nove službene pogoje, brez ozira na to, ali so jim vsiljene službene pogodbe povolji ali ne.

Z načinom kot uveljavljate novo službeno pragmatiko, gazite temeljne pojme o demokraciji.

(Med izjavami obč. svetovalec Tavčarja so nastali večkrat hrupi govori od večinske strani. Posebno profesor dr. Rožič je bil glasen.)

Izjava komunistov.

Dr. Lemež je povdarjal, da smo v dobi, ko se splošno uređuje službeno razmerja komun in delavstva. Stopil je v opozicijo svoječasno je, ker se ni dalo delavstvu, kar mu gre. Pričakoval je družbeno tolmachenje, kot ga je navedel predgovornik Tavčar, in je pričakoval kritiko načela, ne pa omejitve na način sestave pragmatike. (Tavčar: Ti nisi opozicija, ti si večinar!) Končno je povdarjal, da službena pragmatika odgovarja vsem modernim načelom, in da bi bili mestni uslužbenci v vseh mestih veseli, če bi imeli tako pragmatiko. (Tavčar: Ali se že napel povedati, da je dober? Smeh na desnic.) Zato bomo komunisti za njo glasovali. (Turk: Ali so vas spet vjel?) Končno je povdarjal govornik še, da pragmatika ni obvezna in se lahko vsak poljubno odloči za staro ali novo. (Tavčar: To je nemoralno. Protest na desnici.)

Izjava občin. svetovalec dr. Tomiška.

Nato je govoril v imenu demokratske skupine dr. Tomiška. Komaj je začel govoriti, je nastal v zbornici hrup. (Župan: To je zbornica in ne gostinjski šišali smo od dr. Lemeža, da ste se zgovorili in domnili med seboj, češ takole bo in mi bomo dobili. Na tak način bi se tako važne pragmatike

ne smeje sklepati. Zavarujem se proti takemu načinu, da so se še le danes pred sejo položile na mizo zadnje izpremembe pragmatike. Današnje sklepanje je prenapeljeno. Zastopamo 3 četrtine davkoplačevalcev in se zavarujemo proti takemu postopanju. Priznam, da je v pragmatiki nekaj dobrega, saj ste veliko prepsali. Zavzemam odklonilno stališče. (Rožič: Niste modernisti!) Dr. Tomiška nadaljuje: Sprejemem, toliko moderni nismo, da bi plačevali samo za eksperimentirali z ljubljanskim mestom. Govorite o socialni pravičnosti! Kaj ste napravili novega? Nič kot favoriziranje ene delavske skupine. Stališča uradnika poduradnika in slug niste izboljšali, pač pa ste jih uklenili, dasi so že itak vezani, ker uradništvo ne more tako lahko službe menjavati.

V imenu soc. demokratov je ugovarjal obč. svet. Čelešnik, da je že pri volitvi v občinski svet zahtevala Zveza delovnega ljudstva pošteno in moderno službeno pragmatiko. Mi ne zastopamo ljubljanski davkoplačevalcev, marveč ljubljansko delavstvo. Delavec plačuje davke z delom. (Vne- la se je zopet živahna gostinjska debata.) Govornik je izjavil, da bo glasoval za službeno pragmatiko.

Obč. svet. Rupnik je povdarjal, da se hoče sodrug dr. Lemež (dr. Lemež: Nisem sodrug!) — No pa obč. svet. dr. Lemež! ugovarjati, da smo proti pragmatiki. Ugovarjam pa, da to ni res in da je tovariš obč. svet. Tavčar kritiziral samo način sestave te službene pragmatike. Člani večine so dobili vsak po en izvod pragmatike, pri nas pa ga je dobil samo klubov načelnik. Sodeloval sem pri osnutku pragmatike, toda pri izpremembah nisem bil. Konstatiram še to, da če pada kdo še tako resno izjavo, se ga skuša osmešiti in to je žalostno. Enake pravice morajo biti za večino in opozicijo. Osnutki pragmatike morajo biti podeljeni vsem, ki glasujejo za njo. Ker torej nismo bili primerno informirani o tem elaboratu in ne vemo, kaj se je sklepalo med 4 stenami, se bomo glasovanja vzdržali.

Izjava občin. svetovalec dr. Vladimirja Ravniharja.

Vsa dosedanja razprava me je razočarala. Stvar se ne razpravlja z ono resnostjo in temeljitostjo, ki jo zasluži. Izjav govornikov večine in iz raznih medklic izven insinuacija, kakor da smo mi preči službeni pragmatiki, torej proti času primerni ureditvi službenega razmerja mestnih uslužbenec napram mestni občini. Nasprotno, od vsega početka smo se intenzivno zanimali za to stvar ter smo pri njej sodelovali. Prav radi sprejmemo vse moderne pridobitve socialnega mišljenja in čuvstvenosti. Iskrena je ta naša izjava in ne bojimo se nobenega protikolara. Zategadelj pa moramo protestirati, da se iz ene insinuacije na strani večine kuje političen kapital. Službena pragmatika ni nikak politična, ampak veličastna stvar, ki globoko reže v meso tako mestne občine kakor njenih uslužbenec. O taki pogodbil, ki je za eno kakor za drugo stran življenjskega pomena, se ne sme razpravljati in sklepati površno in lahkomiselno. Niti se ni dala nam, ki zastopamo mestno občino, prilika, da bi se mogli temeljito posvetovati o podrobnih določilih te pogodbe, niti se ta prilika klub obljubi ni dala organizacijam mestnih uslužbenec. Zategadelj gremo s protestom v razpravo te službene pragmatike, ki načelno nismo proti njej, ampak le proti poednim njenim določilom. Načeloma sem za svojo osebo proti s to pragmatiko dobljenemu očitnemu nesorazmerju v pravicah rečnega in duševnega delavstva. Nočem tega vprašanja formulirati tako, kakor se je to zgodilo z neke strani, češ da je ročno delavstvo preveč favorizirano. Temveč rečem, da je duševno delavstvo napram ročnemu prikrajšano. (Klici: V katerem cizru?) Na primer glede 30letne službene dobe, ki je pred 14 dnevi znašala še 35 let, ki pa se je na zahtevo gospodov s skrajne levice znižala na 30 let. Ročno delavstvo, poduradništvo pričinja službeno dobo že s svojim 18 letom in gre lahko v pokoj z 48 letom. Duševni delavci, zlasti oni s fakultetno izobrazbo pridejo v službo v najboljšem slučaju že s 25 letom. V. pokoj morejo iti že s 56 letom. (Klici: Zato pa delajo samo 6 ur, oni pa 8 ur na dan.) Prašajte fiziologe, ali duševno ali ročno delo, zlasti če je v prosti naravi, pravi izrab delovno silo človekovo, ne glede na to, da moramo pri duševnem delavcu šteti v delovno dobo že dobo, največkrat dobo pomanjkanja in stradanja, njegovih študij. Končno pogrešam v poročilu finančni efekt. Kajti ni dvoma, da bodo novi službeni prejemki, dražinske doklade, pokojnine, preskrbine močno obremenile mestno blagajno in sklepati o tem bremenih, ne da bi poznali njihovo visokost, se mi vidi milo rečeno preuranjeno. Še enkrat povdarjam, da nismo proti službeni pragmatiki, proti ureditvi, četudi najmodernejši, služb. razmerja, pač pa gre naš protest proti načinu, kako se je predloga vrgla v razpravo in imamo pomisleke proti poednim določilom pragmatike, kakor si jih pridržimo iznesti v podrobni razpravi.

V. Občinska posojila:

Potrebnostina 3.058.455 Din in pokritje 939.825 Din; primanjkljaj 2.118.630 Din.

S. 1. januarjem 1924 je bilo stanje posojil pri hipotekarni banki 454.049 Din; pri Mestni hranilnici ljubljanski 17.076.498 Din. Pri Mestni hranilnici se pa nameravajo najeti še posojila: 250.000 Din za nakup reševalnega avtomobila, 10.000.000 Din za tlakovanje cest; 182.600 Din za tlakovanje podvoza na Martinovi cesti; 69.832 Din za kanalizacijo Kopališče in Zelarske ulice; 1.200.000 Din za regulacijo ceste do pokopališča; 178.575 Din za kanal na Martinovi cesti; 122.470 Din za kanal na Lepem potu; 35.825 Din za kanal v Kolizejski ulici; 139.250 Din za kanal v Streliški ulici; 2.500.000 Din za zgradbo stanovanjske hiše.

VI. Ceste in sprehalništva:

Potrebnostina 6.124.340 Din in pokritje 498.111 Din; primanjkljaj 5.626.229 Din.

Vzdrževanje je proračunsko na 2.615 tisoč 534 Din; čiščenje na 2.726.406 Din; razveljavila 402.400 Din; bolnišnica blagajna mestnih delavcev izkazuje trošek 370.000 Din.

VII. Socialna politika in higijena:

Potrebnostina 3.996.120 Din in pokritje 2.000.270 Din; primanjkljaj 1.995.850 Din.

Med potrebnostinami je omeniti, da je izdatki za upravo soc. pol. urada, proračunsko na 163.572 Din, za mestni fizikat 274.114 Din, za izplačilo rednih ubožnih podpor 530.000 Din, za mestno zavetišče za onemogle v Japljevi ulici 1.182.979 Din in na Karlovski cesti 47.016 Din, za dnevna zavetišča 200 tisoč Din, za podpore v Ljubljano pristojnih brezposelnih 150.000 Din.

Pokritje predvideva dohodek od davščine na ponočni obisk gostin in kavarn 800.000 Din; od davščine na igre v gostinjah in kavarnah 100.000 Din; od veselilnega davka 550.000 Din; od obč. taks 35.000 Din; od glob 180.000 Din; od prostovoljnih prispevkov za odpravo beračenja 80.000 Din. Ljudska kopal izkazuje potrebnostine 150.000 Din, kritja pa 90.000 Din. Letno kopalnice izkazuje potrebnostine 104.314 Din, kritja pa 60.000 Din.

VIII. Šolstvo:

Potrebnostina 2.195.939 Din in pokritje 237.559 Din; primanjkljaj 1.958.389 Din.

Potrebnostina izkazuje stvarne šolske potrebnostine za mestne ljudske šole. Mestna ženska realna gimnazija izkazuje potrebnostine 857.750 Din.

IX. Znanost, umetnost in prosveta:

Potrebnostina in ker ni kritja obenem tudi primanjkljaj 193.552 Din.

Za nakup slik je določenih 70.000 Din in za razne podpore 100.000 Din.

X. Prenešen delokrog:

Potrebnostina 472.736 Din in pokritje 260 Din; primanjkljaj 472.476 Din.

XI. Raznoterosti:

Potrebnostina 929.288 Din in pokritje 964.033 Din; prebitke 34.745 Din.

Glavne postavke potrebnostine so: plača županu 72.000 Din; plače in dražinske doklade uslužbenec 3.213.653 Din; službena obleka 104.683 Din; potni in vojni stroški 80.000 Din; dispozicijski fond županu 50 tisoč Din; za ureditev službenih prejemkov po novi službeni pragmatiki je določen znesek 175.000 Din. Za drva, najemanje in snajenje uradnih prostorov izkazuje potrebnostina 195.836 Din; knjige in tiskovine 230.000 Din. Pokojnine, preskrbine, odpravnine in posmrtnine mest. uslužbenec izkazuje trošek 504.146 Din. Pokritje je predvideno predvsem z doneski mestnih podjetij k upravnim stroškom mestne uprave v znesku 474.374 Din.

II. Mestna poslopja in zemljišča:

Potrebnostina 1.648.962 Din in pokritje 834.841 Din; primanjkljaj 814.121 Din.

V potrebnostini je zapadeno vzdrževanje mestnih poslopij in zemljišč. Za ljubljanski Grad je predviden izdatek 312.435 Din. Vse večje potrebnostine za popravilo mestnih poslopij izkazuje izredni proračun.

III. Hranilne vloge in vrednostni papirji:

Pokritje in s tem prebitke 10.475 Din.

IV. Mestna podjetja in občinske davščine:

Potrebnostina 58.000 Din in pokritje 13.923.131 Din; prebitke 13.865.131 Din.

Va mestna podjetja so aktivna. Električna izkazuje prebitke 900.000 Din; plinarica 59.365 Din; pogrebni zavod 46.238 Din; loterijsko posojilo 318.520 Din. Dohodek občinskih davšin znaša: trošarina 8.270.008 Din; uvoznina 1.200.000 Din; tržnina 500.000 Din; gostaščina 330.000 Din; davek na listke tramvaja 370.000 Din; davščina na prenočišča 675.000 Din; davek od prirastka na vrednosti nepremičnin 300.000 Din; davek na vozila 200.000 Din; davek na nezadane preceze 50.000 Din; obč. taks 150.000 Din; kanalska pristojbina 70.000 Din; pasji davek 80.000 Din; opominarina 70.000 Din; tržna pristojbina 200.000 Din; portalni davek 7000 Din; tržna štantnina 2000 Din; delež na dobičku električne cestne železnice 125.000 Din.

V. Občinska posojila:

Potrebnostina 3.058.455 Din in pokritje 939.825 Din; primanjkljaj 2.118.630 Din.

S. 1. januarjem 1924 je bilo stanje posojil pri hipotekarni banki 454.049 Din; pri Mestni hranilnici ljubljanski 17.076.498 Din. Pri Mestni hranilnici se pa nameravajo najeti še posojila: 250.000 Din za nakup reševalnega avtomobila, 10.000.000 Din za tlakovanje cest; 182.600 Din za tlakovanje podvoza na Martinovi cesti; 69.832 Din za kanalizacijo Kopališče in Zelarske ulice; 1.200.000 Din za regulacijo ceste do pokopališča; 178.575 Din za kanal na Martinovi cesti; 122.470 Din za kanal na Lepem potu; 35.825 Din za kanal v Kolizejski ulici; 139.250 Din za kanal v Streliški ulici; 2.500.000 Din za zgradbo stanovanjske hiše.

VI. Ceste in sprehalništva:

Potrebnostina 6.124.340 Din in pokritje 498.111 Din; primanjkljaj 5.626.229 Din.

Vzdrževanje je proračunsko na 2.615 tisoč 534 Din; čiščenje na 2.726.406 Din; razveljavila 402.400 Din; bolnišnica blagajna mestnih delavcev izkazuje trošek 370.000 Din.

VII. Socialna politika in higijena:

Potrebnostina 3.996.120 Din in pokritje 2.000.270 Din; primanjkljaj 1.995.850 Din.

Med potrebnostinami je omeniti, da je izdatki za upravo soc. pol. urada, proračunsko na 163.572 Din, za mestni fizikat 274.114 Din, za izplačilo rednih ubožnih podpor 530.000 Din, za mestno zavetišče za onemogle v Japljevi ulici 1.182.979 Din in na Karlovski cesti 47.016 Din, za dnevna zavetišča 200 tisoč Din, za podpore v Ljubljano pristojnih brezposelnih 150.000 Din.

Pokritje predvideva dohodek od davščine na ponočni obisk gostin in kavarn 800.000 Din; od davščine na igre v gostinjah in kavarnah 100.000 Din; od veselilnega davka 550.000 Din; od obč. taks 35.000 Din; od glob 180.000 Din; od prostovoljnih prispevkov za odpravo beračenja 80.000 Din. Ljudska kopal izkazuje potrebnostine 150.000 Din, kritja pa 90.000 Din. Letno kopalnice izkazuje potrebnostine 104.314 Din, kritja pa 60.000 Din.

VIII. Šolstvo:

Potrebnostina 2.195.939 Din in pokritje 237.559 Din; primanjkljaj 1.958.389 Din.

Potrebnostina izkazuje stvarne šolske potrebnostine za mestne ljudske šole. Mestna ženska realna gimnazija izkazuje potrebnostine 857.750 Din.

IX. Znanost, umetnost in prosveta:

Potrebnostina in ker ni kritja obenem tudi primanjkljaj 193.552 Din.

Za nakup slik je določenih 70.000 Din in za razne podpore 100.000 Din.

X. Prenešen delokrog:

Potrebnostina 472.736 Din in pokritje 260 Din; primanjkljaj 472.476 Din.

XI. Raznoterosti:

Potrebnostina 929.288 Din in pokritje 964.033 Din; prebitke 34.745 Din.

Med raznoterostmi je glavna postavka o poklicnem zaslužku, ki izkazuje potrebnostine 697.298 Din. Ta izdatek je pokrit s predvidenim zaslužkom gasilcev v znesku 803.533 Din. — Za doklado cerkovnikom in organistom po ljubljanskih župnijah je določen znesek 135.000 Din.

Primanjkljaj znaša 4.064.039 Din.

Mestni proračun izkazuje torej skupaj potrebnostine 23.947.609 Din, pokritje 19.883 tisoč 570 Din; primanjkljaj 17.974.390 Din in prebitka 13.910.351 Din. Končno nepokrit primanjkljaj znaša torej 4.064.039 Din.

Izpred sodišča.

KAZNOVANO OBREKOVANJE.

Sluga tuk. okrožnega sodišča L. Povše, strankarski nestrpečen, ni mogel brzditi svojega jezika. V iskreni želji škoditi svojemu političnemu nasprotniku, je v minulemu poletju javno obdolžil dva njemu nadrejena višja pisarniška uradnika goljufije pri izplačevanju plačil. Ker sta obdolžena uradnika znana po mestu kot pošteni in uživala kot taka tudi primeren ugled, je dvignila zadeva seveda mnogo prahu, ne le na sodišču, temveč tudi po mestu. Vršile so se obširne preiskave, ki so dokazale popolno neosnovanost obrekovanja in končni uspeh je bil, da je bil nepošteni sluga Povše sam obtožen hudodelstva obrekovanja in suspendiran. Na razpravi dne 8. t. m. je bil obsojen radi pregreška po § 104 kaz. zakona na 5 dni zapore, odnosno na 250 D. kazni. »Kdor drugim jamo koplje...!« — Obtoženca je zagovarjal dr. Natačen, kot razbremenjujoči obtoženčevi priči pa sta nastopila dva višja funkcionarja tuk. okrožnega sodišča.

ČEDNA DRUŽBA

so posestnik Anton Belšak in njegova žena, vinčar France Mlakar, brata Jože in Jakob Kranjc, brata Peter in Franc Fajfar, Franc Fajta in Alojzij Belšak, vsi iz ptujske okolice. Pokradli so celo vrsto stvari, lesa, poljskega orodja, poljskih pridelkov in živil. Tudi tele posestnika Fajta iz Bregovca je moral z njimi brez gospodarjevega privoljenja. Posebno se je v tej družbi odlikovala Marija Belšak, žena Antona Belšaka, ki je sama pokradla raznih pridelkov za preko 1000 D. Družba se je zagovarjala dne 22. t. m. pred okrožnim sodiščem v Mariboru in so bili štirje obtoženci obsojeni na lečo od 8 mesecev do 3 tednov, ostali pa so bili oproščeni.

LIKOP

sta pila sredi decembra živinski mešetar Anton Bergles iz Hoč in pa Höfler, ker sta zamenjala svoje konje. Bergles je privezal svojega konja pred gostilno in je poplaval do policijske ure. Ko se je po tej odgugi s konjem proti domu, ga je na cesti vprašal stražnik za živinski potni list, toda Bergles je stražnika prav neprijazno na-

hrulil. Češ, kaj pa te briga moj konj! Obsojen je bil za neprimernost pred mariborskim okrožnim sodiščem na 500 D. globe ali na deset dni zapore.

HUDO KAZNOVANA DOMISLJAVOST.

Korošec Edvard Ploberger je poplaval dne 24. januarja s svojo ljubico v Ptuj in se ga je prav pošteno navlekel. Ko sta prišla iz gostilne, je pričel Ploberger razsajati, da je bil stražnik prišel intervenirati. Toda Ploberger s stražnikom ni bil zadovoljen in je zahteval, da mora priti kak višji uradnik. Radi te domisljivosti je bil Ploberger obsojen v Mariboru na dva meseca.

SAMOSTOJEN

je hotel postati mesarski pomočnik Jožef Pernat v Mariboru in je prosil blaginčarico Ano Wegmessa, da mu posodi 7500 D. Slednja je bila pripravljena, toda le pod pogojem, da Pernat podpiše menico. Pernat je res pripeljal s seboj nekega človeka, ki ga je predstavil za svojega očeta. Pri nekem odvjetniku so podpisali menico in Pernat je dobil denar. Ker pa se je izvedelo, da podpisana priča ni bil Pernatov oče, je

bil slednji obsojen pred mariborskim sodiščem na 5 mesecev ječe in povrnitev denarja in stroškov.

GIBKI § 104.

Medicinec Franc Debelak, ki študira v Gradcu, se je pripeljal 4. januarja v Maribor. Pri reviziji prtljage je dejal carniku Jovančiču, da je visokošolec, ta pa mu je odvrnil: »Tudi jaz sem bil študent.« Debelak mu je odvrnil: »Pa boš mali.« In radi tega je bil Debelak obsojen pred mariborskim sodiščem na 50 D. oziroma na 24 ur zapore. Debelakov zagovornik dr. Irgolič je prijavil ničnostno pritožbo, državni pravdnik pa vzklic radi prenizke kazni.

»ORJUNA« PRED SODIŠČEM.

Včeraj se je zagovarjal pred senatom dež. sodišča odgovorni urednik »Orjuna« in sicer zaradi napadov proti uradniči »Ljubljanske kreditne banke« Ludmili Bajtovi. V več člankih ji je očitala »Orjuna« fašistovski poslanstvo v Ljubljani, pozivala policijo, da naj jo izene, sumljivo navajala, kje stanuje in kje se hrani, da opravi oduške posle v prid fašistom in ji za-

grožila, da bi jo bilo treba pozdravljati fašistovski z dvigom roke in klicem Eja, eja, Cecilia. Bajtova je vložila 4 ovadbe in včeraj je bil obsojen odgovorni urednik »Orjuna«, dasi je navajal, da ga v tem času ni bilo v Ljubljani, radi opustitve potrebne uredniške pozornosti na 1500 D. globe ali v slučaju neizterljivosti na en teden zapore, mora poravnati stroške kazenske pravde in izvršitve in objavit na svoje stroške v listu »Orjuna« to sodbo.

V ŽENSKEM KUPEJU

se je peljala 25. oktobra 1923 Katarina Tonja, doma iz Studenca na lgu iz Ljubljane v Skofeljo. Imela je v spremstvu nekega mušketarja. Ko jo je sprevidel Jakob Prek opozoril, da muški ne sme biti v ženskem kupeju, je ona odgovorila najprvo, da je to njen mož, nato pa je sprevidnika s prav pristnimi ljubljanskimi psovki opsovala. Ker je žena precej huda in je bila že kaznovana radi veriženja, odprave plodu in radi ognja nevarnih dejanj, je bila obsojena tudi sedaj precej ostro in sicer po § 104 na 1 teden poostrenega zapore.

Henry Murger

48

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

»A kam naj greva?« je vprašal Marcel.
»K meni.« je rekla Musette; »boš videl, kako je lepo. Dala ti bom večerjo; govorila bova o politiki.«

»Ne.« je rekel Marcel, ki je mislil na gospoda Alexisa; »ne bom šel k tebi, čeprav mi ponuja večerjo. Ne maram piti svojega vina iz čaše drugih.«

Musette je obnemela pred to odklonitvijo. Potem je skozi meglo spominov zapazila rečno stanovanje ubogega umetnika; kajti Marcel ni bil postal milijonar; tu je prišlo gospodični Musette nekaj na misel in ko sta srečala novo patrolo, je porabila to priliko in se je znova naredila, kot da se je prestrašila.

»Bili se bodo.« je vzkliknila; »nikakor si ne upam iti domov. Marcel, dragi prijatelj, pelji me k eni mojih prijateljic, ki mora stanovati v tvojem delu mesta!«

Ko sta šla čez Novi most, se je Musetta zakrohotala.

»Nic!« je rekla Musette; »spomnila sem se, da je moja prijateljica izselila; stanuje v Bâtignollesu.«

Rudolf se ni začudil, ko je videl, da prihajata Marcel in Musette, vodeč se pod pazduho.

Dejal je: »Če je ljubezen slabo pokopana, je vedno tako.«

XVI.

Prehod skozi Rdeče morje.

Ze pet let je delal Marcel na oni znameniti sliki, o kateri je trdil, da mora predstavljati prehod skozi Rdeče morje, in že pet ali šest let je razsodišče trdovratno odbijalo to mojstrsko delo v barvah. Radi neprestanega romanja iz umetnikovega ateljeja v muzej in iz muzeja v atelje je slika tako dobro poznala pot, da bi bila mogla čisto sama iti v Loovre, če bi jo bil postavil na kolesca. Marcel, ki je bil desetkrat prenatrpan od vrha do tal popravit to platno, je pripisoval osebnim sovražnostim članov razsodišča ostracizem, s katerim so ga vrgli vsako leto iz salona; v svojem prostem času je bil zložen v čast cerberov Instituta besednjak čerk psov z divjeostrimi slikami. Ta zbirka je postala slavna in dosegla v ateljejih in v Šoli lepих umetnosti oni splošni uspeh, ki ga je bila deležna žalostinka Jeana Béliņa, rednega slikarja velikega turškega sultana; vsak pariški slikarski učenec je imel en izvod v spominu.

Marcel dolgo časa ni izgubil poguma radi do ločnih odklonitev. Ki jih je doživel pri vsaki razstavi. Trdno si je bil zabil v glavno mnenje, da je njegova slika v manjšem razmerju pričakovani pendant k »Ženitovanju pri Kani Galileji«, onem gigantnem mojstrskem delu, ki mu prah treh stoletij ni mogel uničiti bleščeče svetlobe. Zato je poslal Marcel vsako leto za časa razstave v Salonu svojo sliko razsodišču. Da bi izpeljal ocenjevalce in jih skušal odvrti od predsodka, da morajo odkloniti, ki so ga imeli, kot se mu je zdelo, do »Prehoda skozi Rdeče morje«, je izpremenil nekaj po-

drobnosti in dal sliki drug naslov, ne da bi kaj predrugačil splošno kompozicijo.

Tako je prišla slika nekoč pred razsodišče pod imenom »Prehod čez Rubiko«; a Faraona, ki ga je slabo zakrival Cezarjev plašč, so spoznali in ga izgnali z vsemi častmi, ki so mu pripadle.

Naslednjega leta je Marcel nametal na platno par belih lis, ki naj bi pomenile sneg, vsadil v kotu smreko, oblekel Egipčana v grenadirja cesarske garde in krstil svojo sliko: »Prehod čez Berezino«.

Razsodiševalci pa, ki so si bili osnažili tega dne svoja očala na okraških svoje obleke z zelenimi palmami, se niso dali izpeljati na led po tej novi zvijači. Popolnoma so spoznali trdovratno platno, posebno po velikem, mnogobarvnem konju, ki se je izpenjal pred valom Rdečega morja. Ta konj je služil Marcelu za vse njegove poskuse v barvah in imenoval ga je v svojem domačem jeziku »si-noptična tabla finih barv«, ker je proizvajal z njihovo senco in lučjo najrazličnejše kombinacije barv. Enkrat pa razsodišče, ki je bilo neobčutno za to podrobnost, ni imelo dovolj črnih kroglic, da bi odbilo »Prehod čez Berezino«.

»Dobro.« je rekel Marcel, »na to sem bil pripravljen. Prihodnje leto bom zopet poslal pod naslovom »Prehod skozi Panoramo«.

»Pa se bodo ujeli... ujeli... jeli...« je pel glasbenik Schaudard po novem napevu svoje skladbe, strašnem napevu ki je bučal kot treskanje v oblakih in ki so se ga bali vsi glasovirji v soseski.

»Kako morejo to zavreči, ne da bi jim bušil v obraz ves cinobor Rdečega morja in jih pokrtil s sramoto?« je mrmral Marcel opazovaje svojo sliko... »Če človek pomisli, da je tu notri za sto tolarjev barv in za milijon ženja, da ne računam svoje lepe mladosti, ki je postala plešasta kot moj klobuk. To je resno delo, ki odpira slikarstvu nova obzorja. Toda niso ga imeli zadnjikrat; do svojega poslednjega vzdihla jim bom pošiljal svojo sliko. Hočem, da se utisne v njih spomin.«

To je najzanesljivejši način, da jo vtisneš,« je rekel Colline z jokajočim glasom; in sam pri sebi je pristavil: »Ta je zelo dobra, ta, zelo dobra... ponovil jo bom v družbi.«

Marcel je dalje preklinjal, Schaudard pa je uglašil njegove besede.

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Co.,
Jesenice.
Stavbna vodstva:
LJUBLJANA, DOMZALE
ZAGREB.

zvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Mednarodni vzorčni velesejem
v Pragi
od 16. do 23. marca 1924.

Najugodnejša prilika za nakup
vsakovrstnega blaga, ki je razstavljeno v 17 skupinah.
Nad 2000 razstaviljalec.

Izredne potovalne ugodnosti
33% popusta na čehoslovaških železnih, veljavno
tudi za brzovalce, 75% znižani vizum za potni list.

Pojasnila in legitimacije daje
Cehoslovaški konzulat Aloma Company d. z o. z.
Ljubljana, Breg 6 Ljubljana, Kongresni trg 3

Hišne potreščine

emalirano težko posodo znamke »Goliath« in lažje vrste, češkoslov. proizvode, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robno se kupi najceneje in najbolje pri tvrdki

A. Vicel,
Maribor, Glavni trg št. 5.

Premog

lep, črn, s 4500 kalorijami, prodaja iz svojega rudnika »Slovenska premogokopna družba« z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 1/1. po Din 300,- postaja Ormož, Din 350,- postaja Ljubljana in Din 400,- v Ljubljani na dom dostavljeno za 1000 kg.

Št. 4758/ref. IX.

Razpis.

Mestna pristava potrebuje za svoje režijske konje za sedaj približno 3 vagonne dobrih, suhih, zdravih pšeničnih otrobov.

Dobaviti bo iste sukcesivno po pol vagona mesečno, ker vsled pomanjkanja prostora ni mogoče cele množine varno vskladiti.

Tozadavne ponudbe je nasloviti na mestni stavbni urad, do 1. marca 1924.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 23. februarja 1924.

Išče se za takoj ali pozneje stanovanje

z dvema ali tremi sobami v Ljubljani
Posredovalec dobi nagrado.
Ponudbe pod »Stanovanje« na upravo lista.

Edini tihi pisalni stroj L. C. Smith & Bros Mod. 8 brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo:
LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

TELEFON 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na Miklošičevi cesti 13 tovarniško zalogo vseh vrst oneke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni.

MALI OGLASI
Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z devetino vred.
Gmotno slabšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Mladenit
ta čas bolničar, več v vseh bolniških poslih, marljiv in pošten, išče primerne službe. Gre tudi kot sluga, vrtar oziroma ali sličnega. Ponudbe prositi pod »Marljivost«, Krško, pošto ležeče.

Korespondentinja
z znanjem italijanskega, nemškega in slovenskega jezika ter strojepisja išče službo za popoldanske ure. Ceni, dopis naj se pošlje upravi pod šifro »Korespondenca«.

Dva vagona mrve,
suhe, lepe, zelene, poljudno množino proda za ceno po dogovoru takoj Franc Ribnikar. mesar, Hrastnik ob Savi

Veleposestvo, 100 oravov, gozda 5.000.000 K z grajščino

Vila, 3 orale parka, takoj prosto stanovanje.

Posedstva od 8 do 900 oravov s inventarjem, ži, vino, grajščino ali vilo.

Gostilna z ali brez posedstva.

Trgovske hiše, in stanovanjske

Žaga z mlinom ter posedstvo.

Pekarija s hišo, dobro mesto, proda renilitetna pisarna, Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 8.

Kupi se večja množina vsakovrstnih steklenic od črnih — Ponudbe na upravo lista.

Hromatična harmonika
dobro ohranjena, firme Fidel Socin, Bozen, se proda za ceno po dogovoru. — Naslov pove upravo lista.

Pletilni stroj
znamke »Sytira« št. 61/2, dolgost 45, jako dobro ohranjeno, se ceno proda, Katarina Pretnar, Tržič št. 221, Gorenjsko.

Grafologične
karakterne skice izdeluje na strogo moderno znanstveni podlagi pismoslovce Vorsič, Maribor, Slomškov trg 18. Vpošilje se naj lastno očno pisano pismo in Din 20, av. znamke. Pojasnila daje trafika Sever, Selenburgova ulica.

Mlad gospod
želi znanja v svrhu ženitve z mlado gospodično ali vdovo brez otrok, staro 25—30 let. Premoženje posrabska stvar. Sem v stalni državni službi. Ozira se le na resne ponudbe s sliko, ki se na željo vrne. Tajnost zadržana. Ponudbe pod šifro »Rudeči nagelj 140« na upravo lista.

Prazno sobico
v okolici trga Tabor išče mirna gospodična, ki je celi dan odsotna in ki bi bila pripravljena dati kot protiuslugo šivalni stroj na razpolago. Cenjene ponudbe pod »Mirma« na upravo lista.

Nov frak
s telovnikom se zelo ugodno proda. — Naslov pove upravo lista.

Upravitelja pisarne
po možnosti s pravno izobrazbo, ki ima tudi organizatorične sposobnosti, išče moči proti primerni mesečni plači. Ponudbe naj se pošljejo na upravo lista pod »Upravitelj«. Reflektanti bodo morali pri upravi »Nar. Dnevnik« odgovoriti na nekatera strogo diskretna vprašanja.

Pes, izvrsten čuvaj
(na verigi) se ugodno proda Albin Komar, — Vižmarje 33, pošta Št. Vid nad Ljubljano.

Št. 145
»Jutr. Novosti« z dne 27. julija 1923 nujno potrebujem. Odda naj se proti nagradi v upravi »Nar. Dnevnik«.

Mizarski poslovodja
oženjen, Jugoslovčan, z inženirsko prakso, dober risar, govori več jezikov, išče mesta za takoj ali s 1. aprilom. Cena, ponudbe prositi na Mihajlovič, poslovodja, Zagreb, Paromilinska c. 75.

Harmonika
štrirvratna, trdke Lubas, glas G. C. F. B. je na prodaj pri Stefanu, Pot v Rožno dolino št. 34, Ljubljana.

Družabnik,
ki bo osebno sodeloval pri trgovskem podjetju, se išče. Ponudbe pod »Merkur« na Aloma Company, Ljubljana.

Karo
je varstvena znamka, priznana najboljših in najtrpežnejših čevljev. Dragotin Roglič, Maribor, Koroska c. 19, lastne delavnice in ročno delo.

Samostojen trgovec
z lastno trgovsko hišo želi znanja v gospodično, ki bi posedovala večji kapital za posredovanje trgovine. Ponudbe se pošiljati pod »Mirma« din 22 na upravo lista.

Gramofon
s 13 ploščami, pet slovenskih komadov, skoraj nov se ceno proda. — Ivan Kurik, mizar, Hrastnik ob S.

Kupim,
zamenjam, ocenjujem in prevzamem v komisijko prodajo poštne znamke, star kovani denar, starine, in sicer posamezno in v zbirke. Osebito iščem znamke na pisnih iz trgovske korespondence ter aktov (1850—74). Nuber, Ljubljana, Gospodarska cesta 5, II. nadstr.

Čebulček in korenjevo seme
kupujemo. Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Mali oglasi ajo uspehi